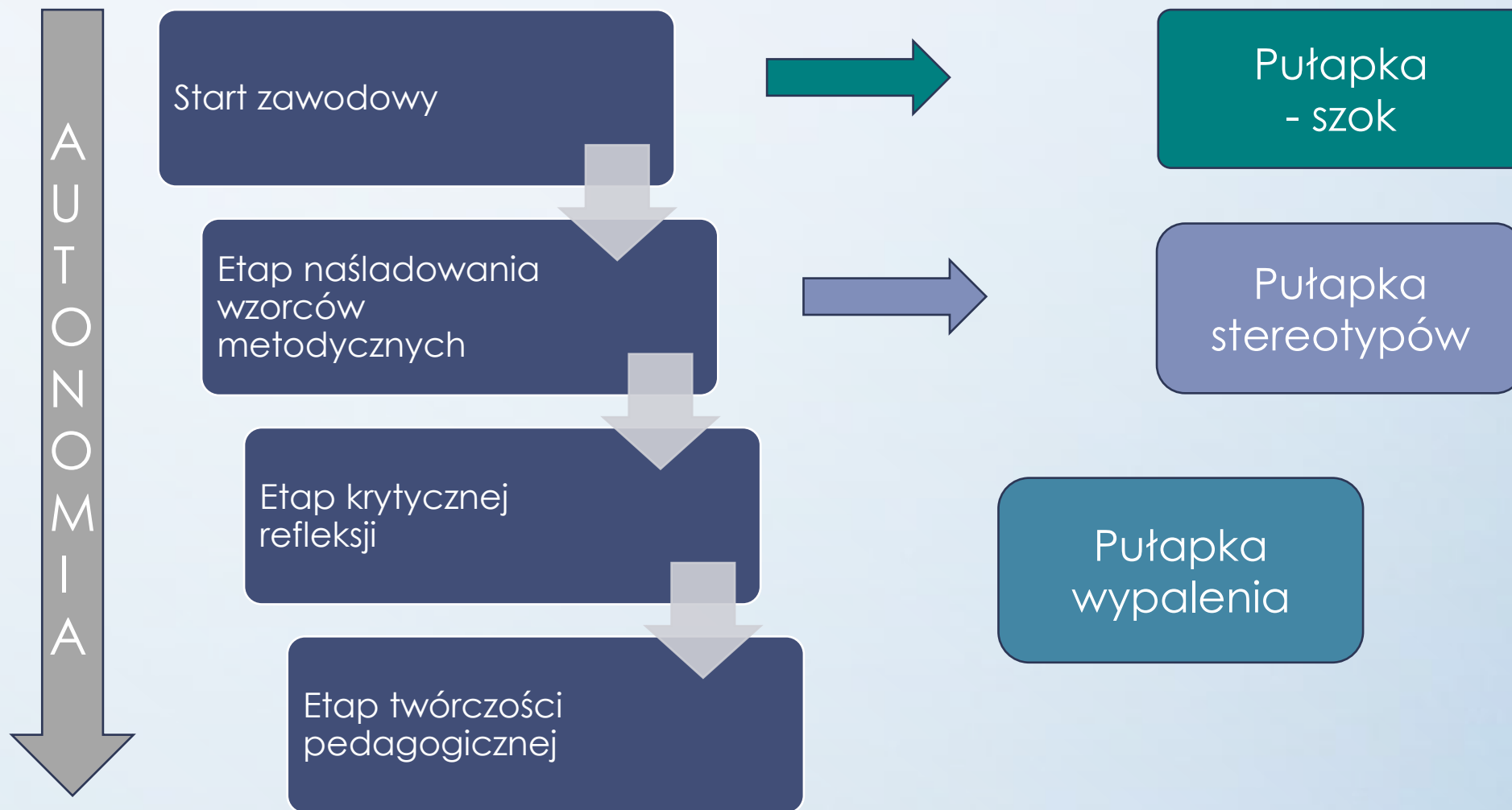

Psychospołeczne pułapki rozwoju nauczyciela akademickiego w roli dydaktyka

dr hab. **Anna Sajdak-Burska**
Kierownik Zakładu Pedagogiki Szkolnej
i Dydaktyki Akademickiej
Instytut Pedagogiki UJ

Fazy rozwoju w ujęciu psychospołecznym

Szok startu zawodowego

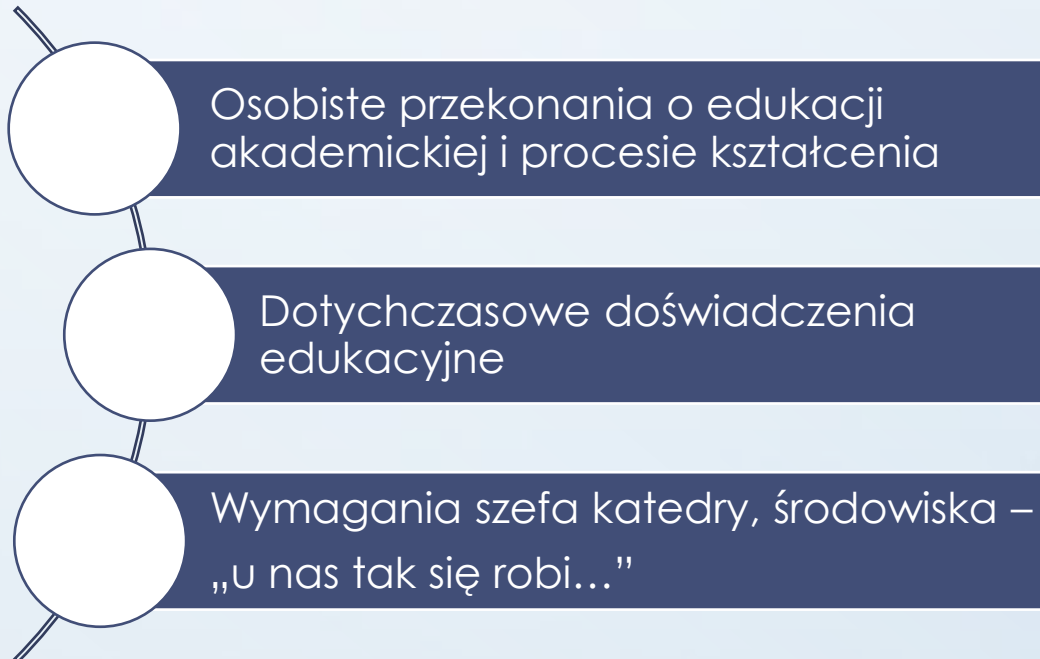

Szok startu zawodowego jest grą z nieznanym, którą wygrywa ten, kto jest otwarty na **zmiany i konflikt**

Etap naśladowania wzorców metodycznych

Faza **gromadzenia narzędzi**, które umożliwiają **przetrwanie**, a później **sprawne funkcjonowanie**

Ź
R
Ó
D
Ł
A

- ✓ Kopiowanie schematów, wzorów dydaktycznych
- ✓ Schematyzm działania
- ✓ Brak refleksji, brak dociekania uzasadnień dla stosowanych rozwiązań
- ✓ **Działa! Nieważne dlaczego**
- ✓ Niski poziom rezultatów metodycznych
- ✓ **Strategia przetrwania – TAK**
- ✓ **Strategia funkcjonowania - NIE**

Pułapka stereotypów dydaktycznych

- ✓ Wiem już wszystko...
- ✓ Tak się robiło, robi i będzie robić
- ✓ Po co mi jakieś szkolenia?
- ✓ Ankiety ewaluacyjne są bezsensowne i szkodliwe ... nawet do nich nie zaglądam
- ✓ Nie oplaca się starać.. Dla kogo?
- ✓ Porażka? To oni się nie uczą ...

- ✓ **zahamowanie dążeń do rozwijania** własnych kompetencji zawodowych związanych z rolą nauczyciela akademickiego
- ✓ **powielanie starych rozwiązań** metodycznych
- ✓ **schematyzm i rutyna** działania
- ✓ niski poziom odbioru **komunikatów zwrotnych**
- ✓ niski poziom **refleksji nad własnym działaniem**

wytracanie ciekawości odkrywania zawodu ...

Etap krytycznej refleksji

Dystans wobec stosowanych przez siebie rozwiązań

- ✓ **Krytyczny namysł, krytyczna refleksja**
- ✓ Analizowanie własnych zachowań i zachowań studentów
- ✓ Dostrzeganie sukcesów i porażek
- ✓ Rozpoznawanie warunków powodzenia dydaktycznego
- ✓ Stawianie ważnych pytań – **Dlaczego? Co dalej?**
- ✓ **Analiza, dyskusja, refleksja, projektowanie**
- ✓ Wyższy poziom **samoświadomości** własnej roli zawodowej i swego funkcjonowania
- ✓ Nastawienie na **doskonalenie w roli dydaktyka**

Źródło: <http://www.telemagazyn.pl/artykuly/kto-jest-kim-w-gwiezdnym-wojnach-poznaj-najwazniejsze-postacie-top-10-47433.html>

Etap twórczości pedagogicznej

Faza twórczego przekraczania roli

Pytania o prawomocność proponowanych działań

- pogłębiona **refleksja nad własnym funkcjonowaniem w zawodzie**
- potrzeba **niezależnych** działań
- potrzeba **wyzwalania się** z ograniczeń
- wysokie poczucie **własnej wartości**
- **konstruowanie własnych, oryginalnych rozwiązań pedagogicznych**

<https://www.teleman.pl/tv/Stowarzyszenie-Umarlych-Poetow-38299>

Zjawisko wypalenia zawodowego

- ✓ Długotrwałe **psychiczne zaangażowanie** na rzecz innych ludzi
- ✓ **Wyczerpanie emocjonalne** – napięcie, lęk, zniechęcenie, zmęczenie, bezsenność
- ✓ **Depersonalizacja** – „oziębłość i nieczułość”, obojętność w kontaktach z kolegami i studentami
- ✓ **Brak satysfakcji z wykonywania zawodu** – bezsilność, niespełnienie, poczucie klęski

Czynniki ryzyka

- **Indywidualne** – postawy skrajne: silne zaangażowanie, silna reaktywność, strategie unikowe, bierność
- **Interpersonalne** – psychiczne zaangażowanie w kontaktach z innymi
- **Organizacyjne** – ambiwalencja roli, napięcia wpisane w rolę zawodową

Profilaktyka

- Dbanie o **komfort psychiczny** w pracy
- **Postawa wobec pracy**
- Ustalanie listy celów i **priorytetów**
- Prozdrowotny styl życia – aktywność fizyczna
- **Akumulatory** – przyjaciele, rodzina, czas dla siebie

„Trzeba być jak witraż, nie jak lustro”